

Tyske sjøgutter gråter ved sine fedres graver på Ekeberg

Og pårørende sender kranser

Skal vi kaste bort flere hundre tusen kroner på en flytting?

Den tyske krigskirkegården på Ekeberg er med sine ca. 3000 graver den største av de 30 krigskirkegårderne vi har her i landet. Avgjørelsen i den til dels heftige striden som har stått om denne kirkegården er ennå ikke tatt. Årsaken til striden er at tyskerne la sin æreskirkegård på en av de aller vakreste stedene i hovedstadens nærhet. Stedet skulle egentlig gått inn som et ledd i de store park- og friarealer på Ekeberg. Oslo kommune har allerede lagt ut de verdifulle områdene på Ekeberg til idretts- og fritidsplasser. Men krigskirkegården er blitt liggende der — til forargelse for mange.

Ifølge internasjonale forpliktelser kan ikke en kirkegård som denne uten videre nedlegges. I et visst tidsrom — etter det vi har fått høre 20 år — har vi plikt til å holde gravene ved like. Vi kunne imidlertid flytte det hele. Men for det første vil en flytting bli svært dyr, den er beregnet til flere hundre tusen kroner. Og dessuten har det vist seg meget vanskelig å finne et sted å flytte den. Fra alle steder hvor en har tenkt å flytte den, er det kommet protester: «Hvorfor skal den akkurat komme til oss?»

Resultatet er at kirkegården er blitt liggende. Kommunen er såvidt vi forstår fremdeles interessert i å flytte den. Men staten, nærmere bestemt Forsvarsdepartementet, som kirkegården sorterer under, ser helst at den ligger der den ligger. Selv om det er beklagelig at den vakre plassen — med et storslått utsyn over havnen, øyene, fjorden og fjell og åser mot vest — er blitt brukt til krigskirkegård, er det i dag — seks år etter frigjøringen — ikke så lett å spille på affektbetonte argumenter. Gemyttene har falt mer til ro, og kanskje de fleste spør seg selv om ikke flere hundre tusen kroner til flytting er bortkastede penger.

Bitter som tiden går jo større blir chansene for at krigskirkegården blir liggende der den ligger. At vi etter hvert kommer i stadig bedre mellomfolkelig forbindelse med tyskerne, er et moment av vesentlig betydning. Om ikke så lenge er normale diplomatiske forbindelser igjen opprettet med Vest-Tyskland. En flytting av kirkegården vil vel allerede i starten skape friksjoner i forholdet mellom de to land. Meget taler for at den tyske stats utsendinger vil være meget påpasselige overfor så vel denne som andre tyske krigskirkegårder her i landet.

«DET DØMMES VI FOR!»

Denne kirkegården på Ekeberg er allerede blitt et historisk minnesmerke som mange utenlandske turister finner fram til, selv om hovedinngangen er sperret og en bare har adgang til området fra sidene eller «bakveien». Vi vekslet noen ord med

oppsynsmannen for kirkegården, en ung mann som har arbeidet som bistilling. Han fortalte at svenskene er langt de fleste, men turistene teller representanter for de fleste nasjoner. Det er kjent at mange bl. a. mener å kunne lese et lands kultur på dets kirkegårdskultur. Og det tør være klart, at mange dansker seg et bilde av oss nord-

Nå om dagen blir det høye gras et mellom korsene slått.

menn på grunnlag av hvordan vi overholder våre plikter overfor falne fienders graver.

Det er derfor ikke likegyldig hvordan det ser ut på denne kirkegården. Vi tok en tur opp for å «inspisere». I dag er det stort sett bra. Men det er vondt å høre oppsynsmannen fortelle om alt det hærverket som er gjort der i de fire årene vi nordmenn har hatt ansvaret for kirkegården. En natt i 1947 ble tre hundre kors revet opp og brent på et stort bål! Morgen etter ble oppsynsmannen stilt overfor de rykende rester av korsene og noen tomme brennevinsflasker. Senere er et par hundre kg. metallplater revet opp og

stjålet. Noen karer ble også tatt på fersk gjerning da de stod i ferd med å kjøre bort steinheller.

Et kjempemessig kors stod på en framtrødende plass på kirkegården. Det var uten ethvert tysk kjenningsmerke. Det var et vanlig kristenkors, laget av brunbeiset tømmer. I 1947 ble dette korset hogd ned, så vidt vi har brakt i erfaring med myndighetenes godkjennelse. Begrunnelsen var at en var redd korset ville irritere folk (!). Så vidt vi vet er det ikke noe uvennlig eller galt i at det står kors på en kirkegård, selv om korset er dominerende og selv om det er en tysk krigskirkegård. Vi synes det ville vært en fin og riktig gest å reise dette korset igjen. Vi er da ikke så små, at vi kan la dette passere?

IKKE Lenger HÆRVERK I STOR STIL.

I den senere tid er det ikke øvd hærverk på kirkegården i stor stil. Men ennå er det ramp som river av metall-navneplater og beskadiger korsene. Hovedinntrykket av vedlikeholdet nå, er imidlertid bra. At en del kors råtnet ved roten og faller ned, står vanskelig til å hindre. Da vi avla stedet et besøk for et par dager siden, var tre mann i ferd med å slå det høye, kraftige gras et mellom korsene. Opp til 7-8 mann har vært med i denne eiendommelige «høyonna». Og med all kløveren var det virkelig fint høy. Derfor var det nedslående å høre at alt dette deilige fôret gjennom flere år er brent opp. Det er da ikke så godt med for her i landet at vi har råd til å brenne det opp! Det dreier seg om mangfoldige billass.

Når vi er ferdig med å slå det høye gras et, skal vi gå over korsene, forteller oppsynsmannen. Det er mye å passe på her.

Tyske pårørende har vel ennå ikke hatt anledning til å besøke kirkegården?

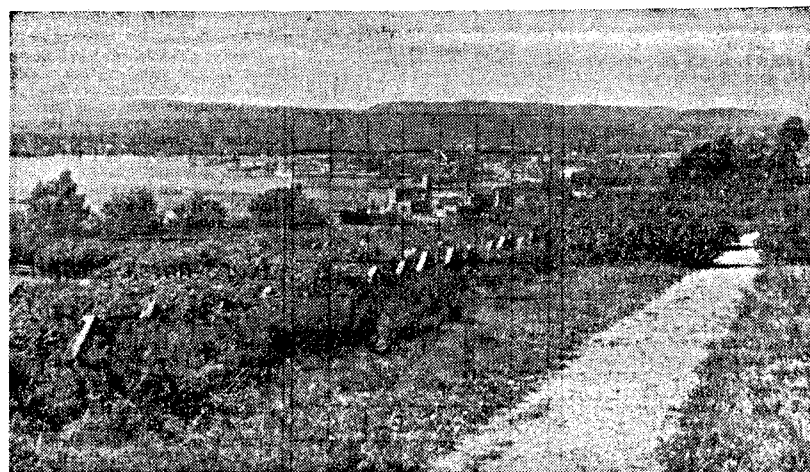

Et og annet kors er knekt ved foten, slik vi ser det på bildet, men stort sett holdes krigskirkegården nå i god stand.

— A, jo da! Riktignok er det ikke mange, men en del tyske sjøfolk har funnet veien hit opp for å se til sine slektningers graver. Flere unge sjøgutter har felt tårer ved sine fedres graver her. Det hender også at det kommer kranser gjennom den internasjonale blomsterformidlingen fra Tyskland. Så sant navn og nummer er ordentlig oppgitt, legger vi kransen på plass.

De lubne rosenbuskene som står tett i tett blusser nå i full flor. De brer seg ut og skjuler mange steder korsene helt. Men med sine vakre farger og sin sterke duft, er de — tross det forvokste preget — med på å kaste litt skjønnhet over dette stedet som rommer så mye menneskelig sorg og ulykke. Vel var tyskerne våre fiender, som tilføyde oss mye vondt, men kultiverte mennesker viser dog respekt overfor de døde!

F. R.

Den tyske krigskirkegården på Ekeberg har en enestående beliggenhet med et vakkert utsyn bl. a. over havneområdet. I forgrunnen skimtes korsene inne i furu- og rosenhekkene.

102867